

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ

Ιδεολόγος, οραματιστής, πραγματοποιικός αλλά και δάσκαλος του συνεργατισμού. Του ανήκει κάθε τιμή. Θα μείνει το όνομα του ανεξίτηλα γραμμένο στην Ιστορία του τόπου μας.

Του Κώστα Αντωνιάδη

Η πρόσκληση του φίλου μου Χάρη Μακρυγιώργου μου δίνει την δυνατότητα να αναφερθώ σε μια προσωπικότητα της επόχης, που αναφέρεται το βιβλίο που έχετε στα χέρια και ο ρόλος του στην Μεταπολίτευση και πριν την Δικτατορία ήταν καταλυτικός για τον Κεντροαριστερό χώρο.

Ο άνθρωπος που άλλαξε στην κυριολεξία τη ζωή της Αγροτικής υπαίθρου.

Ο άνθρωπος που δεν θα τον ξεχάσει όλος ο Αγροτικός κόσμος της χώρας μας.

Μιλάμε για τον Πόντιο Πολιτικό Αλέξανδρο Μπαλτατζή.

Γνώρισα τον αεικίνητο, χαλκέντερο, ακάματο εργάτη, θεμελιώτη και Πατέρα της συνεταιριστικής ιδέας Αλέξανδρο Μπαλτατζή στην Αθήνα, παρότι ήμασταν και οι δύο από την Ξάνθη, το 1975 σε μια σύσκεψη των Νεολαίων της Ένωσης Κέντρων-Νέων Δυνάμεων. Πράγματι εκείνη την εποχή υπήρχαν και λειτουργούσαν 3 Νεολαίες στον χώρο της Ένωσης Κέντρων-Νέων Δυνάμεων.

Ήταν η Νεολαία Ένωσης Κέντρων Νέες Δυνάμεις με την μεγαλύτερη δύναμη στην Θεσ/νικη, η ΕΣΔΗΝ με μεγάλη δύναμη στην Αθήνα και Κρήτη και η ΕΔΗΝ στην οποία ανήκα με γραμματέα τον αείμνηστο Αλέκο Παναγούλη με δύναμη αξιόλογη σε Αθήνα, Πάτρα και Κρήτη. Ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής προέδρευε στην σύσκεψη αυτή που σκοπό είχε να διαλυθούν όλες οι νεολαίες και να δημιουργηθεί μια για το καλό του κόμματος.

Δυστυχώς ή ευτυχώς για άλλους δεν πραγματοποιήθηκε ο στόχος της σύσκεψης αυτής. Από την ημέρα εκείνη και μετά μέχρι το 1985 ήμουν από τους πιο στενούς του συνεργάτες.

Το ενδιαφέρον για την φοιτητική μας παράταξη " ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ" ήταν τόσο έντονο που θυμάμαι έπαιρνε τηλέφωνο στην Πάτρα στις 4 το πρωί για να μάθει αν κερδίσαμε την έδρα στην φυσικομαθηματική σχολή. Ήταν ο μεγάλος μας δάσκαλος στα συναιτεριστικά και στην πολιτική.

Το κενό που άφησε όταν έφυγε από την ζωή, τα ξημερώματα τις 29 Ιουλίου 1987 ήταν τεράστιο και σήμερα φαίνεται ακόμη πιο πολύ με το κατάντημα του συνεταιριστικού κινήματος και την χρεωκοπία όλων σχεδόν των συνεταιριστικών εργοστασίων και οργανώσεων.

Η κομματικοποίηση από τα δύο υποτιθέμενα μεγάλα κόμματα (ΠΑΣΟΚ-Ν.Δ.) του συναιτεριστικού κινήματος κατέστρεψε ότι δημιούργησε με πολύ κόπο, εργασία, φαντασία ο καινοτόμος, οραματιστής και δημιουργικός συναιτεριστής Αλέξανδρος Μπαλτατζής.

Γεννήθηκε το 1904 στον Καύκασο από γονείς Πόντιους. Το 1922 εγκαταστάθηκε στο Νεοχώρι της Ξάνθης.

Για χάρη των καπνεργατών της περιοχής του, εγκαταλείπει τις σπουδές του στην Νομική Σχολή Αθηνών και τη θέση του υπαλλήλου στην Εθνική Τράπεζα.

Ιδρύει τον πρώτο συνεταιρισμό «ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ».

Μετέχει σε μεγάλα καπνοπαραγωγικά συνέδρια Θράκης και Μακεδονίας εκλέγεται Πρόεδρος της Κεντρικής Επιτροπής Καπνών που συγκροτήθηκε από τον Ελευθέριο Βενιζέλο.

Εντάχθηκε στη Δημοκρατική Ένωση του Αλέξανδρου Παπαναστασίου και διετέλεσε ιδιαίτερος γραμματέας του, όταν στην Οικουμενική Κυβέρνηση (1926) ο ηγέτης της Δημοκρατικής Ένωσης έγινε Υπουργός Γεωργίας.

Το 1932 είναι υπψήφιος Βουλευτής. Για λίγες ψήφους δεν εκλέγεται. Θα ξαναδοκιμάσει και το 1936.

Το 1930 εκλέχθηκε πρόεδρος της Ένωσης Συναιτερισμών Ξάνθης.

Το 1935 ίδρυσε την ΠΑΣΕΓΕΣ (Πανελλήνια Συνομοσπονδία Γεωργικών Συναιτερισμών της οποίας αναδείχθηκε ο πρώτος αιρετός Πρόεδρος αλλά τον απομάκρυνε η δικτατορία του Μεταξά.

Στην διάρκεια της Δικτατορία τελειώσε την Νομική Σχολή και εγκατάσταθηκε στην Ξάνθη όπου και δικηγορούσε.

Με την βουλγαρική κατοχή (1941-44) απομακρύνεται από την Θράκη και καταφεύγει στη Θεσ/νίκη.

Μετά την κατοχή ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής εκλέγεται και πάλι πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ καθώς και της ΚΥΠΕΔ την οποία από ημικρατική υπηρεσία την μετατρέπει σε συνεταιριστική οργάνωση.

Το 1947 ιδρύει την συνεταιριστική οργάνωση των Καπνοπαραγωγών ΣΕΚΕ η οποία και σήμερα παίζει τον μεγαλύτερο ρόλο στην καπνική αγορά και επεμβαίνει για την καλύτερη τιμή στα καπνά γενικά σε όλη την Ελλάδα.

Το 1949 ιδρύει την Συνεταιριστική Προμηθευτική Ένωση (ΣΠΕ) και την επόμενα χρόνια 1950 την "Ελαιουργική, Οργάνωση που σήμερα είναι η μεγαλύτερη στην συγκέντρωση ελαιολάδου στην Ελλάδα".

Το 1958 δημιουργούνται στην Θεσ/νίκη οι Αγροτικές Συνεταιριστικές εκδόσεις "ΑΣΕ" και το 1959 η Συνεταιριστική Εταιρεία Γεωργικών Μηχανημάτων "ΣΠΕΚΑ"

Από το 1963 αρχίζει ένας αγώνας δημιουργείας μεγάλων συνεταιριστικών εργοστασίων για την περιοχή της Ξάνθης με την δημιουργία της Βιομηχανίας Γάλακτος «Ροδόπης»

Μετά την δικτατορία ιδρύει σειρά εργοστασίων στο Νομό Ξάνθης, το 1975 την ΣΕΒΑΘ (Συνεταιριστική Εταιρεία Βιομηχανικής Ανάπτυξης Θράκης. Το 1978 την Βιομηχανία Κρέατος «ΣΕΛΕΚ» και την Βιομηχανία Γεωργικών Φαρμάκων και Λιπασμάτων «ΝΕΣΤΟΣ». Επίσης την «ΔΗΜΗΤΡΑ ΘΡΑΚΗΣ» εταιρεία παραγωγής ζωοτροφών.

Ο κατάλογος των έργων συνεχίζεται με την μεγαλύτερη συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία ΣΕΚΑΠ η οποία και σήμερα έχει ένα μεγάλο μερίδιο στην ελληνική αγορά τσιγάρων από 12%.

Όλες οι παραπάνω εταιρείες πραγματοποίησαν επενδύσεις δεκάδων δισεκατομμυρίων δραχμών και έδωσαν εργασία σε χιλιάδες κατοίκους της ακριτικής Περιοχής. Σήμερα οι περιοχές αυτές έχουν κάποια ζωή η οποία οφείλεται στα εργοστάσια αυτά.

Βουλευτής Ξάνθης εκλέχθηκε 8 φορές
(1950,1951,1956,1958,1961,1963,1964 και 1974)

Το 1950 δημιούργησε την παράταξη Αγροτών και εργαζομένων.Το 1956 συμπράτει στην Δημοκρατική Ένωση που την αποτελούσαν τα κόμματα του κέντρου(Γ.Παπανδρέου, Σ.Βενιζέλος, Αλ.Μπαλτατζής, Γ.Καρτάλης)και η ΕΔΑ(Πασσαλίδης) εξασφαλίζοντας την εκλογή 7 βουλευτών του κόμματος του.

Το 1960 πρωτοστατεί στη συσπείρωση των κεντρικών δυνάμεων,ιδρύοντας με τον Γ.Παπανδρέου,Γ.Μαύρου,Ηλ-Τσιριμώκο,Κ.Μητσοτάκη,την Αγροτική Φιλελευθέρα Ένωση η οποία με την προσέλευση και τον Σοφοκλή Βενιζέλου και των άλλων πολιτικών μετονομάζεται σε Ένωση Κέντρου.

Στις εκλογές,1961,1963 και 1964 εκλέγεται βουλευτής της Ένωσης Κέντρου και το Νοέμβριο του 1963 αναλαμβάνει Υπουργός Γεωργίας στην πρώτη κυβέρνηση του Γ.Παπαωδρέου.

Υπουργός Γεωργίας ανέλαβε και πάλι μετά την εκλογική νίκη της Ένωσης Κέντρου (16 Φεβρουαρίου 1964) ως τις 15 Ιουλίου 1965.

Μετά την απριλιανή δικτατορία κινήθηκε για την ευρύτατη συμπαράταξη όλων των δυνάμεων του δημοκρατικού χώρου αλκλά δεν τα κατάφερε.Στις εκλογές που γίνανε τον Οκτωμβριο του 1974 εκλέχθηκε βουλευτής με το κόμμα Ένωση Κέντρου Νέες Δυνάμεις.

Μετά τις εκλογές του 1977 και την μη επανεκλογή του επανιδρύει το κόμμα Αγροτών-Εργαζομένων,στο πολιτικό γραφείο του κόμματος συμμετείχα και εγώ μαζί με τον Βίκτωρα Νέττα,τον Λασκαρίδη από την Θεσ/νίκη και άλλους.Λίγους μήνες πριν τις εκλογές του 1981 συνεδριάσαμε για τελευταία φορά στο ξενοδοχείο ΑΤΛΑΝΤΙΚ στην Αθήνα με μοναδικό θέμα τι κάνουμε στις εκλογές του 1981.Υπήρξαν 3 προτάσεις: Η πρώτη μιλούσε για αυτόνομη κάθοδο με μικρή υποστήριξη από τα μέλη του πολιτικού γραφείου.Η δεύτερη έλεγε δια μέσου του ΠΑΡΚΕ(το κόμμα που δημιούργησε ο Γ.Μαύρος)που ιδρύθηκε λίγους μήνες νωρίτερα να συνεργαστούμε με το ΠΑΣΟΚ.(υποστηρικτής της πρότασης αυτής Βίκτωρα Νέττα) και η Τρίτη συνεργασία απ'ευθείας με το ΠΑΣΟΚ (υποστηρικτές Αντωνιάδης Κώστας και Λασκαρίδης).Μετά από συζήτηση εξουσιοδοτεί το Πολιτικό Γραφείο τον Πρόεδρο για τις συνεργασίες.

Μετά από 3 μέρες με παίρνει στις 4 το πρωί στο τηλέφωνο(σχεδόν όλες μας οι επικοινωνίες γίνονται στις μικρές ώρες της νύχτας) και μου λέει "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ".Τι είναι αυτό του λέω πρόεδρε και μου απαντά ΚΟΔΗΣΟ-ΚΑΕ το κόμμα σου ΛΑΕ.Έμεινα άναυδος διότι δεν περίμενα κάτι τέτοιο , επειδή δεν είχε συζητηθεί το όνομα του Γιαγκου Πεσμαζόγλου σε καμία συνάντηση μας.Δεν μπορούσα να κάνω τίποτα και οι περισσότεροι ακολουθήσαμε τη γραμμή που χάραξε ο πρόεδρος.Κατέβηκα υπψήφιος βουλευτής όχι στο Νομό μου αλλά της Καβάλας.Μετά τις εκλογές του 1981 σχεδόν αυτοδιαλύθηκε το κόμμα των Αγροτών και Εργαζομένων και ο πρόεδρος αφοσιώθηκε αποκλειστικά στις συνεταιριστικές οργανώσεις μέχρι το θάνατό του.

Ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής άφησε μια επιβλητική αλυσίδα μεγάλων συνεταιριστικών υπερσύγχρονων αγροτικών βιομηχανιών ή άλλων συνεταιριστικών επιχειρήσεων στην υπηρεσία του αγροτικού κόσμου,με

πολυδύναμες και σημαντικές δραστηριότητες για το καλό της αγροτικής και της Εθνικής μας οικονομίας.

Ο Καημός και το πάθος του για την ίδρυση συνεταιριστικής Τράπεζας έμεινε ανεκπλήρωτος, γιατί η συνεταιριστική Ασφαλιστική που η εξέλιξη της θα δημιουργούσε τις αντίστοιχες προϋποθέσεις, πολεμιόταν από την ΑΤΕ.

Υποστήριξε συστηματικά την κομματική ουδετερότητα, τη δημοκρατική λειτουργία και την κομματικά αδέσμευτη πορεία των συνεταιριστικών οργανώσεων του αγροτικού κόσμου, τα συμφέροντα του οποίου υπεράσπισε με αρετή, τόλμη και μεθοδικούς χειρισμούς, αταλάντευτος και όρθιος ως το τέλος της ζωής του αγωνιστής και ηγέτης.

Θα ήταν μεγάλη παράλειψη αν δεν υπογράμμιζα την σημαντική προσφορά του, με τον θεσμό των υποτροφιών της ΣΕΚΕ, στο να μπορέσουν 400 φτωχά αγροτόπαιδα των Καπνοπαραγωγικών περιοχών της Βόρειας Ελλάδας να γίνουν πτυχιούχοι Ανωτάτων σχολών αλλά και με παραπέρα προόδο στον μεταπτυχιακό τομέα για μετεκπαίδευση, ειδίκευση και ακαδημαϊκή σταδιοδρομία.

Κώστας Αντωνιάδης

Γεννήθηκε το 1952. Είναι πατέρας δύο παιδιών.

Είναι πτυχιούχος του Πανεπιστημίου Πατρών του τμήματος Πολιτικών Μηχανικών και εξασκεί το επάγγελμα του εδώ και χρόνια στη Ξάνθη και σε διάφορα άλλα μέρη της Ελλάδος (Σάμος-Κω-Κύθηρα-Αθήνα κλπ.)

Διετέλεσε μαχητικό στέλεχος της ΕΔΗΝ για 3 χρόνια και Γενικός Γραμματέας στο Νομό της Αχαΐας καθώς και αντιπρόεδρος του φοιτητικού συλλόγου της Πολυτεχνικής Σχολής Πατρών. Στενότατος φίλος και συνεργάτης του Αλέκου Παναγούλη. Συνεργάζεται μαζί του στα γενικά θέματα του κόμματος ΕΚΝΔ και ειδικεύεται στον συνδικαλισμό και αγροσυνεταιρισμό.

Μετά το θάνατο του Αλέκου Παναγούλη (1 Μαΐου 1976), οργανώνεται στην ΕΣΝΔ της οποίας διατελεί και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής.

Μέλος του πολιτικού γραφείου Αγροτών και Εργαζομένων και στέλεχος του προέδρου Αλέξανδρου Μπαλτατζή, βιώνει τα προβλήματα του Αγροτικού Κόσμου και αναπτύσσει δραστηριότητα σε θέματα αγροτικής Νεολαίας.

Το 1981 εκλέγεται Πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Αγροτικών Νεολαίων Ελλάδος της γνωστής Π.Ο.Α.Ν. μέλος της Ευρωπαϊκής Οργάνωσης CEJA.

Το 1982 εντάσσεται ενεργά στο ΠΑΣΟΚ και εκλέγεται μέλος της Νομαρχιακής Επιτροπής. Διαγράφει με το ΠΑΣΟΚ μια δυναμική πολιτική πορεία 14 χρόνων και εμμένοντας στις βασικές αρχές του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού για λόγους πολιτικής γενναιότητας και ιδεολογικής σταθερότητας και σεβασμού στον Ανδρέα Παπανδρέου, εντάσσεται από το 1996 στο (κόμμα του δημοκρατικού και κοινωνικού κινήματος) ΔΗΚΚΙ και εκλέγεται Γενικός Γραμματέας του ΔΗΚΚΙ Ξάνθης.

Ήταν αντιπρόεδρος του συλλόγου Μηχανικών ελευθέρων επαγγελματιών και αντιπρόσωπος στο ΤΕΕ Τμήμα Θράκης.